

Naturinventering av ett skogsområde i närheten av Kållby industriområde i Pedersöre kommun

Mattias Kanckos
Augusti 2016

Naturstigen 12
68810 Ytteresse
Finland

GSM: 050-5939536
info@essnature.com

Innehållsförteckning

1. Inledning	2
2. Material och metoder	2
3. Allmän beskrivning av området	3
4. Växtlighet	4
5. Fågelfaunan	7
6. Flygekorre	8
7. Fladdermöss	9
8. Åkergroda	9
9. Utter	9
10. Övrig Fauna	9
11. Rekommendationer för markplaneringen	11
12. Litteratur	12

1. Inledning

Pedersöre kommun har köpt ett skogsområde strax väster om Kållby industriområde för att på sikt kunna ta i bruk området som industriområde. Området ligger strax öster om riksåttan och strax söder om Kållbyvägen. Skogsskiftet omfattar totalt 16,3 hektar skogsmark. Området utgörs av ett enhetligt skogsområde. En framtida detaljplan bör grunda sig på tillräckliga undersökningar och utredningar. Till dessa undersökningar hör alltid en naturinventering av flora och fauna inom detaljplaneområdet. Målsättningen med naturinventeringen är att ge tillräckligt god kännedom om områdets naturvärden för att kunna bedöma planens inverkan på den biologiska mångfalden.

2. Material och metoder

En naturinventering kan omfatta många olika artgrupper som kräver olika typer av inventeringsmetodik. Denna naturinventering i Pedersöre omfattar en inventering av växter och naturtyper, inventering av häckande fåglar, en fladdermusinventering samt en grundlig inventering av flygekorre. Målsättningen med inventeringen var också att allmänt beskriva naturen i området, att eventuellt hitta utrotningshotade eller skyddsvärda naturtyper enligt naturskydds-, vatten- eller skogslagen. Förutom de enligt lag skyddade naturtyperna noterades även lokalt sällsynta naturtyper som kan vara viktiga för den biologiska mångfalden eller som kan tänkas utgöra livsmiljö för hotade och skyddade arter. Inventeringen av växt – och naturtyper gjordes delvis redan under hösten 2015 då också bilderna i denna rapport togs. Växt- och naturtypsinventeringen kompletterades under sommaren 2016. Inventering av häckande fåglar gjordes tre gånger under den optimala inventeringstidpunkten för fåglar (21.5, 27.5 och 7.6 2016). Fågelinventeringen gjordes under den tidiga morgonen (kl. 4.00-10.00) då fåglarna sjunger som aktivast. Fåglarnas revir ritades in på kartor och jämfördes mellan de olika tillfällena. På så sätt fick man en uppfattning om det verkliga antalet häckande par.

Inventeringen av fladdermössen följer de rekommendationer som uppgjorts av chiropterologiska föreningen i Finland. Fladdermössen inventerades nattetid med hjälp av strålkastare och en ultraljudsdetektor av märket (Pettersson Ultrasound Detector D240X). Fladdermusens läten bandades vid behov med en digital bandspelare. Arterna artbestäms antingen i fält eller efteråt genom att analysera ljudupptagningar med ljudanalysprogrammen BatSound©. I mån av möjlighet gjordes även synobservationer av fladdermössen eftersom flygmönster och jaktbeteende är i vissa fall viktiga för artbestämningen. Inventeringen av fladdermössen gjordes sammanlagt under två nätter i juli respektive augusti. Inventeringen av fladdermössen gjordes den 13-14.7 och 2-3.8. Inventeringen inleddes ca en halvtimme efter solnedgången och pågick ett par timmar under natten. Inventeringen gjordes endast under de kvällar då väderleken var tjänlig eller då vinden var svag och temperaturen över + 10 C. Ihållande regn, kyla och hård vind minskar nämligen märkbart fladdermössens aktivitet och rörelse och försvårar också arbetet för inventeraren. Inventeringen av fladdermössen gjordes till fots och hela området inventerades.

Denna naturinventering omfattar också en inventering av flygekorre. I lämpliga miljöer inventerades flygekorre genom att söka efter den arttypiska spillningen under träd. I praktiken är det främst under stora granar och aspar som man hittar spillningen och dessa träd kontrollerades speciellt noggrant. Inventeringen av flygekorre gjordes den 21.5 2016. Spår och direkta observationer av däggdjur noterades givetvis också och finns omnämnda i texten. Denna naturinventering har gjorts av FM biolog Mattias Kanckos från essnature.

3. Allmän beskrivning av området

Det inventerade områdets läge i Kållby framgår av bild 1. Skogsområdet ligger mycket centralt intill den stora viadukten längs riksåttan och Kållbyvägen. Området gränsar i söder till Esse å och i norr till Kållbyvägen. I öster och väster finns små enhetliga skogsområden. Största delen av det inventerade området består av en medelålders eller äldre barrblandskog som är i aktivt skogsbruk. På ett litet område i mitten finns en gles, plockhuggen ca 30-årig granskog och i områdets södra del intill Esse å växer också en yngre björkskog.

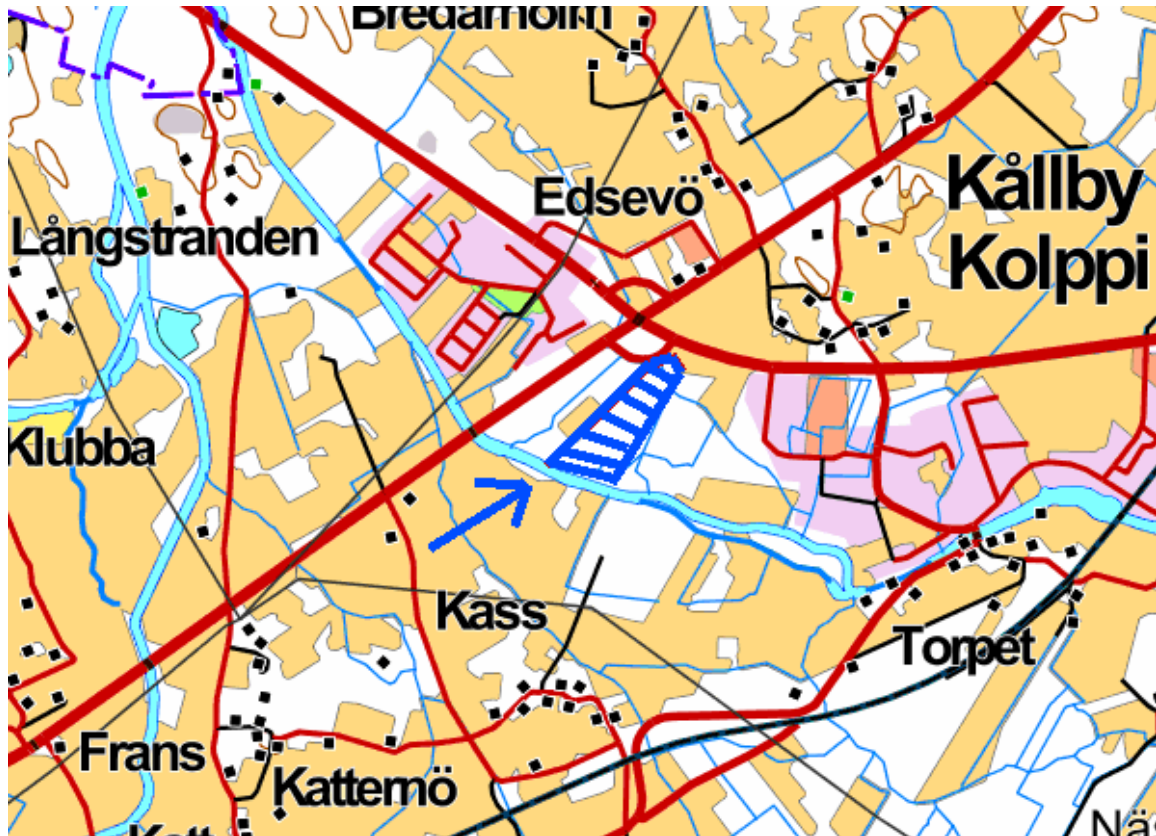

Bild 1. Översiktskarta över inventeringsområdets läge i Pedersöre utmärkt med blå färg.

4. Växtlighet

Växtligheten och naturtyperna inom det inventerade området redovisas i olika figurer som har något så när enhetlig växtlighet. Figurernas nummer avser numreringen på kartan i bild 2. I denna inventering är figurernas antal fyra stycken.

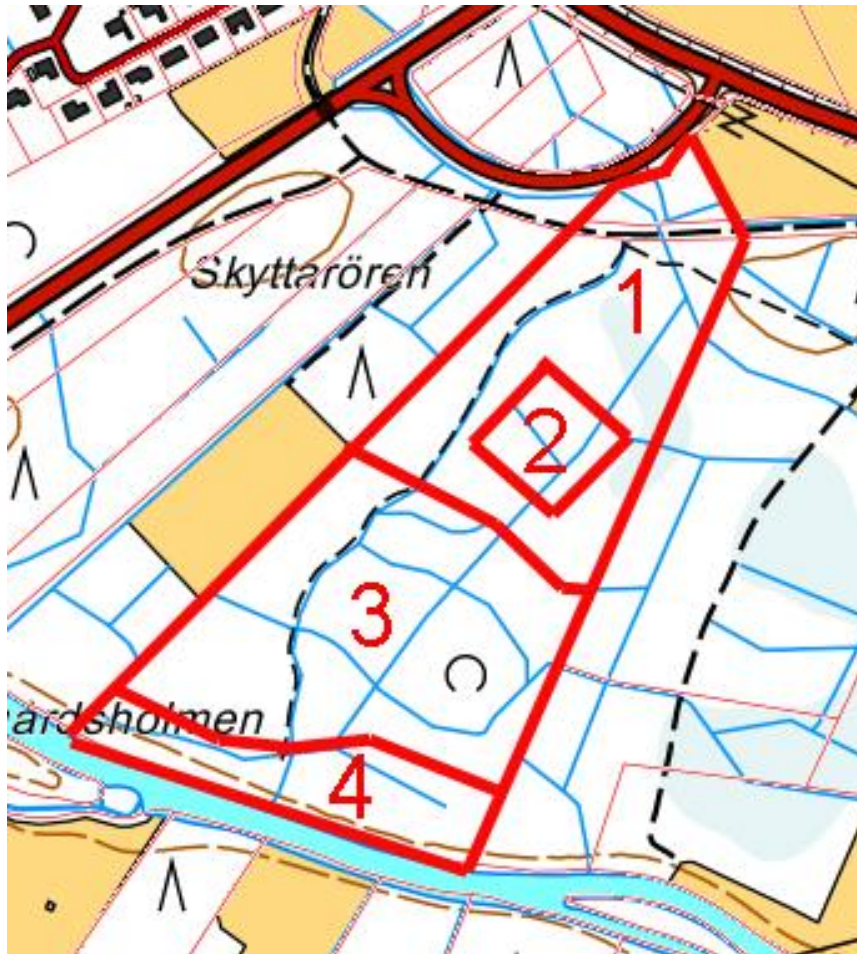

Bild 2. Det inventerade området med de olika växtlighetsfigurerna inritade.

Figur 1. Ca 70-årig grandominerad barrskog. I trädskiktet påträffas förutom gran (*Picea abies*) även tall (*Pinus sylvestris*), men sparsamt med lövträd. I buskskiktet förekommer lite undertryckt gran (*Picea abies*). I fältskiktet dominerar blåbär (*Vaccinium myrtillus*), lingon (*Vaccinium vitis-idaea*), ekorrbär (*Maianthemum bifolium*), vårfryle (*Luzula pilosa*) samt revlumner (*Lycopodium annotinum*). I figuren påträffades lite spår av flygekorre.

Bild 3. Ca 70-årig grandominerad barrskog i figur 1.

Figur 2. Försumpad och utdikad, ca 30-årig gles granskog som är plockhuggen och gallrad. I figuren förekommer stora gläntor och trädlösa områden. I trädsiktet växer även lite gråal (*Alnus glutinosa*). I fältsiktet påträffas mestadels gräsväxtlighet, borsttistel (*Cirsium helenioides*), skogsbräken (*Dryopteris carthusiana*), kruståtel (*Deschampsia flexuosa*), smörblomma (*Ranunculus acris*), kärrviol (*Viola palustris*), vårfryle (*Luzula pilosa*) och björkpyrola (*Orthilia secunda*). Skogstypen är frisk moskog (MT). Se pämbild.

Figur 3. Ca 40-årig talldominerad barrskog med stort inslag av gran (*Picea abies*) och vårtbjörkar (*Betula pendula*). Väster om traktorvägen är skogen nyligen gallrad, men däremot öster om traktorvägen är skogen ogallrad och tät med ett rikligt underskikt av gran (*Picea abies*). I busksiktet förekommer i hela figuren lite gran (*Picea abies*). Figuren är försumpad och rätt kraftigt utdikad. I fältsiktet dominerar lingon (*Vaccinium vitis-idaea*), vårfryle (*Luzula pilosa*), skogsbräken (*Dryopteris carthusiana*) och blåbär (*Vaccinium myrtillus*). Skogstypen är frisk moskog (MT).

Bild 4. Gallrad, ca 40-årig talldominerad barrskog i figur 3.

Figur 4. Ca 30-årig björkskog. I trädsiktet dominerar glasbjörk (*Betula pubescens*) och som ett underskikt förekommer gran (*Picea abies*). I trädsiktet växer också lite gran (*Picea abies*) och rönn (*Sorbus aucuparia*). I busksiktet förekommer lite gran (*Picea abies*). Skogstypen är frisk moskog (MT).

Bild 5. Ca 30-årig björkskog med ett underskikt av gran i figur 4.

5. Fågelfaunan

Fågelfaunan på inventeringsområdet är rätt varierande, men består till största delen av vanliga och allmänna fågelarter. Sammanlagt påträffades 17 olika arter och 35 par. I tabell 1 finns en sammanställning över de häckande fåglarna. I området häckar inga sällsynta arter utan de flesta arter tillhör våra vanligaste arter som häckar i många typer av miljöer. I området förekommer mycket lite hålträd och endast enstaka holkar, varvid antalet hålhäckande arter är mycket lågt. Inom det inventerade området finns däremot relativt mycket äldre barrskogar, vilket också avspeglar sig i fågelfaunans sammansättning. Arter såsom bofink, gransångare, kungsfågel, grönsiska, taltrast och rödhake är alla arter som trivs i äldre barrskogar. I området påträffades också en häckande talltita. Talltitan hade hackat ut ett eget bohål i en gammal rötskadad björkhögstubbe. Talltitan har de senaste åren minskat relativt mycket och räknas därför i den nyaste klassificeringen av utrotningshotade fåglar till kategorin sårbar (VU). Talltitan är dock fortsättningsvis relativt allmän i Finland. En annan vanlig fågelart som enligt den nya klassificeringen av utrotningshotade fåglar från 2015 hör till kategorin sårbar (VU) är domherren. Vid Hönsören påträffades ett häckande par av domherre. Arten kan dock häcka i flera olika typer av miljöer. Förutom de häckande arterna noterades en sjungande lundsångare (*Phylloscopus trochiloides*) under inventeringstillfället den 7.6 intill stranden av Esse å i figur 4. Lundsångaren är en sällsynt gäst i våra trakter. Lundsångaren var mycket rörlig och torde knappast häcka i området.

Tabell 1. Fågelarter som påträffades häckande på inventeringsområdet

Art		Antal par	Hotgrad
Lövsångare	<i>Phylloscopus trochilus</i>	6	
Bofink	<i>Fringilla coelebs</i>	5	
Gransångare	<i>Phylloscopus collybita</i>	4	
Kungsfågel	<i>Regulus regulus</i>	3	
Grönsiska	<i>Carduelis spinus</i>	2	
Rödhake	<i>Erithacus rubecula</i>	2	
Koltrast	<i>Turdus merula</i>	2	
Ärtsångare	<i>Sylvia curruca</i>	2	
Järnsparv	<i>Prunella modularis</i>	1	
Talgmes	<i>Parus major</i>	1	
Trädpiplärka	<i>Anthus trivialis</i>	1	
Ringduva	<i>Columba palumbus</i>	1	
Skogssnäppa	<i>Tringa ochropus</i>	1	
Talltita	<i>Poecile montanus</i>	1	VU
Taltrast	<i>Turdus philomelos</i>	1	
Domherre	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	1	VU
Svarthätta	<i>Sylvia atricapilla</i>	1	
Totalt		35	

6. Flygekorre

Flygekorren räknas som en nära hotad art (NT) enligt den nyaste klassificeringen av våra utrotningshotade arter från 2015 och den finns även med på bilaga IVa i EU:s habitatdirektiv. Enligt direktivet är det förbjudet att förstöra eller försvaga artens föröknings- och rastplatser.

Inom inventeringsområdet påträffades lite spår av flygekorre under några träd och för att bättre kunna få en uppfattning om flygekorrens förekomst i området inventerades därför ett lite större område. Det område som inventerades för flygekorre och de spår som hittades framgår av bild 6. Spår av flygekorre hittades spritt över ett relativt stort område och under många träd. Slutligen hittades en möjlig boplats för flygekorren invid stranden av Esse å. Intill stranden av Esse å finns tre holkar som lämpar sig flygekorre och i en av dessa torde flygekorren ha sin boplats eftersom det under holken fanns lite spillning. Det är dock frågan om en mycket spridd förekomst av flygekorre och antagligen frågan om ett större revir för en flygekorrehane. Koordinater för den möjliga boplatsen för flygekorren är 7061805-294452 (ETRS-TM35FIN).

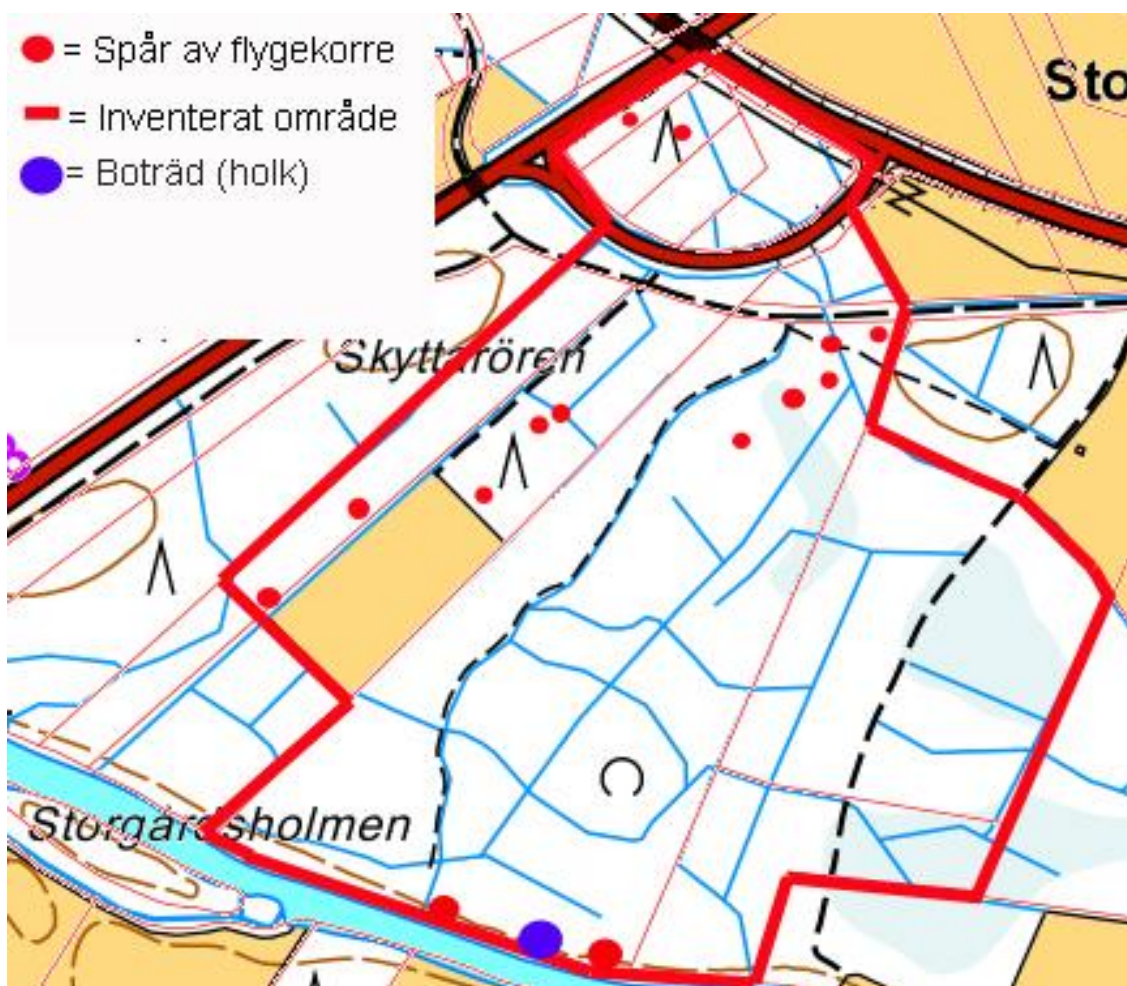

Bild 6. Förekomsten av flygekorre inom det inventerade området i Kållby.

7. Fladdermöss

Inom det inventerade området förekommer inte fladdermöss. Inga observationer av fladdermöss gjordes under de två kvällar och nätter som man inventerade fladdermöss. Detta är något anmärkningsvärt eftersom nordisk fladdermus (*Eptesicus nilssoni*) brukar kunna förekomma lite varstans i äldre barrskogar som det finns gott om i området. I området förekommer således inga speciellt viktiga områden för fladdermöss och området kan planeras utan att speciell hänsyn tas till fladdermössen.

8. Åkergroda

Åkergrodan (*Rana arvalis*) finns liksom flygekorren även med på bilaga IVa i EU:s habitatdirektiv. Enligt direktivet är det förbjudet att förstöra eller försvaga dessa arters föröknings- och rastplatser. Detta gäller alla förekomstplatser även utanför de befintliga skyddsområdena. Åkergrodan är tämligen vanlig i de flesta sjöar i Österbotten. Alla grodarter i Finland är också fridlysta. I området förekommer inga potentiella lekplatser för åkergroda, varvid arten inte inventerades.

9. Utter

Utter (*Lutra lutra*) finns liksom flygekorren och åkergrodan även med på bilaga IVa i EU:s habitatdirektiv. Enligt direktivet är det förbjudet att förstöra eller försvaga dessa arters föröknings- och rastplatser. Detta gäller alla förekomstplatser även utanför de befintliga skyddsområdena. Uttern har blivit tämligen vanlig i de flesta sjöar, åar och vattendrag i Österbotten. Den förekommer numera också vid havet. Uttern är i Finland också fridlyst. Ingen speciell inventering av utter gjordes inom ramen för denna inventering, men det är tidigare känt att uttern förekommer mycket allmänt i anslutning Esse å. Eftersom det inventerade området gränsar till i söder till Esse å är det troligt att uttern tidvis rör sig i området. Någon rast- eller förökningsplats eller speciellt viktigt födosökningsområde finns dock inte inom området. Ingen speciell hänsyn behöver tas med tanke på uttern vid uppgörande av planer för området.

10. Övrig fauna

I området påträffades väldigt mycket spår och spillning av älg (*Alces alces*) och rådjur (*Capreolus capreolus*), speciellt intill stranden av Esse å i söder, men också i hela området. I området hittades också revirmarkeringar av rådjur. Södra delen av området utgör ett viktigt viltstråk, vilket är känt sedan tidigare av bl.a. jägare. Både norr och söder om detta område förekommer vidsträckta odlingsslätter och områden med tätare bebyggelse, vilket gör att däggdjuren automatiskt väljer att passera genom detta område på sin vandring ut mot kusten. Flera älg- och rådjurskrockar har dessutom skett precis här vid riksåttan. Detta förklarar den stora mängden spår av hjortdjur som hittades i området. Från kartan i figur 6 kan man se det viktiga viltstråket som området utgör. Med tanke på detta borde man lämna en skogskorridor intill Esse å för att möjliggöra däggdjurens förflyttningar i området.

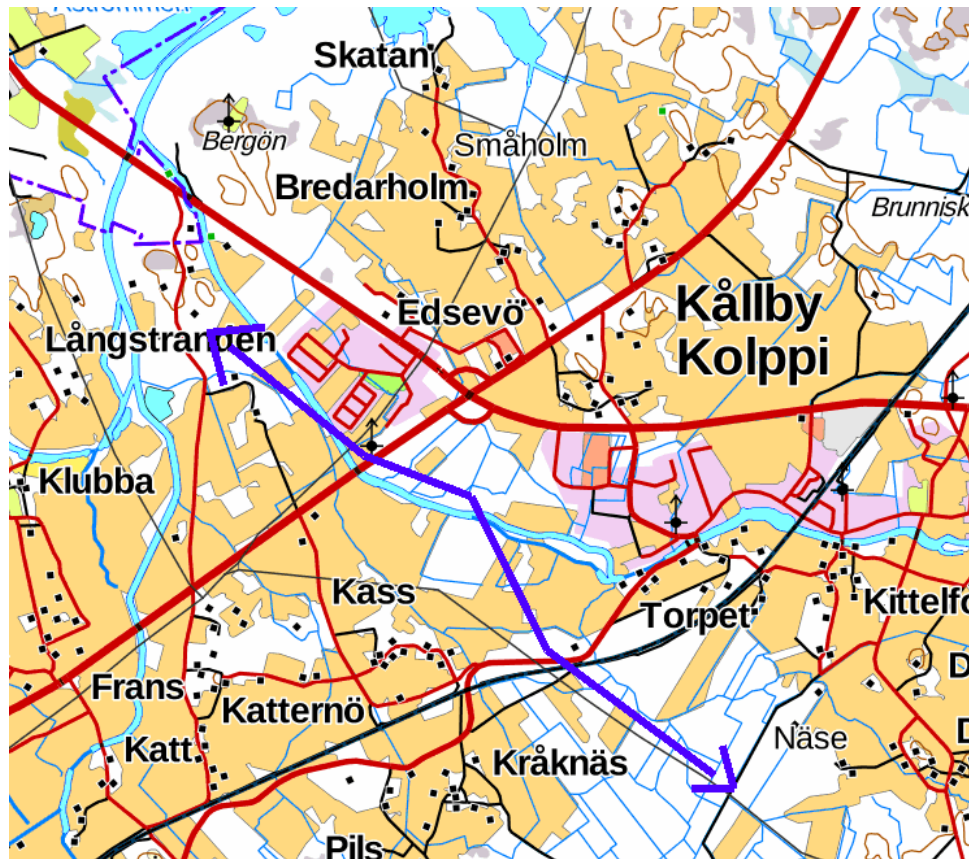

Bild 7. Det inventerade området utgör ett viktigt viltstråk (utmärkt med blå pil) för däggdjur, speciellt för älg under deras vandring mellan kusten och vinterbetesområdet i öster.

11. Rekommendationer för markplaneringen

Inom det inventerade området hittades inga naturtyper som är skyddade enligt vattenlagen, naturskyddslagen eller skogslagen. Några sällsynta eller utrotningshotade växter observerades inte heller i området. I området kan det inte på basen av denna inventering finnas rast- och förökningsplatser för fladdermöss, utter eller åkergroda. Områdets särdrag är också sådan att där förekommer inte heller speciellt viktiga områden för fågelfaunan. Med tanke på flygekorren och den möjliga boplatsen intill Esse i söder samt att den södra delen av området utgör ett viktigt viltstråk borde man dock lämna ett bredare område intill Esse å som grönområde eller lämna området helt oplanerat tills vidare. För att området skall ha någon betydelse som viltpassage och som förekomstplats för flygekorre borde man lämna en ca 100 meter bred korridor intill Esse å. Rekommendationer för markplaneringen framgår av bild 8, där den streckade linjen utgör norra gräns för det område som skulle sparas intill Esse å. Denna skyddszon intill Esse å är också till nytta för vattenskyddet, landskapet och rekreationsanvändningen.

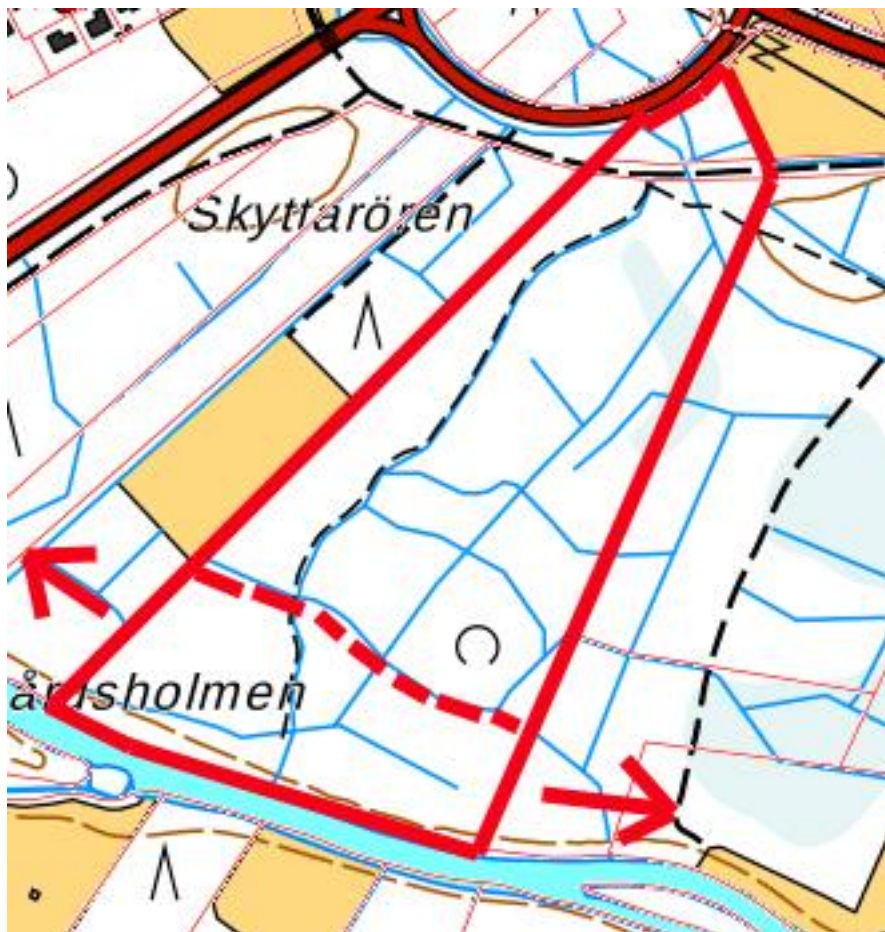

Bild 8. Rekommendationer för markplaneringen. Området intill Esse å bör lämnas som grönområde och den streckade linjen utgör en ungefärlig gräns för detta område.

12. Litteratur

Kuusipalo, J. 1996. Suomen metsätyypit. Kirjayhtymä OY. 145 s.

Laine, J. & Vasander, H. 2005. Suotyyypit ja niiden tunnistaminen. Metsäkustannus OY. 110 s.

Liukko, U-M., Henttonen, H., Hanski, I. K., Kauhala, K., Kojola, I., Kyheröinen, E-M. & Pitkänen, J. 2016: Suomen nisäkkäiden uhanalaisuus 2015 – The 2015 Red List of Finnish Mammal Species. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 34 s.

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim./eds.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 685 s.

SLTY. Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry:n suositus lepakkokartoituksista luontokartoittajille, tilaajille ja viranomaisille (http://www.lepakko.fi/docs/SLTY_lepakkokartoitusohjeet.pdf). (2011). at <http://www.lepakko.fi/docs/SLTY_lepakkokartoitusohjeet.pdf>

Söderman, T. 2003. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Ympäristöopas 109. 196 S.

Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehtikoinen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. 2016: Suomen lintujen uhanalaisuus 2015 – The 2015 Red List of Finnish Bird Species. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 49 s.